

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ**APARE ODATA PE SAPTAMANA SUB CONDUCEREA D-lor****O. G. DISSESCU****V. AFANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MIOȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY****SILIU RĂDULESCU**
PRIM-REDACTOR**REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA**
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3**B. P. RĂDULESCU**
REDACTOR-ADMINISTRATOR

I. N. Stambulescu. — *Din păcatele legilor noastre.*
A. Hagi Gheorghe. — *Legea chirilor.*
Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție, secția III.* — Ocupațiune inamică. — Societate cu capital belgian. Lichidare forțată făcută de inamic. — Anulare. — Pref. — Cerere de restituire. (Banca Generală a Țării Românești cu N. Haglanof.
Trlb. Ifov, Notariat. — Cont-Curent. — Lichidare. — Dacă regulile privitoare la imputația plăței din codul civil se aplică contului curent. (N. C. Ușurelu și altu cu Banca Sindic. Agricol la omița).
Trib. Tecuci. — Convențiuni s'nalagmatice. — Menținerea numărului exemplarelor. — Obligație cu termen suspensiv. (Moise I. Schwartz cu Maita Ionescu și altu).
Recenzii. — „*Le socialisme juridique*, par Marco I. Barasch de d. C. Hamangiu.
Conferințele Profesorului Dumas.

DIN PĂCATELE LEGILOR NOASTRE

Una din dispozițiunile codului civil, care trebuie modificată, cu ocazia revizuirii acestui cod, este de sigur acea care face, în lipsă de o dispoziție contrară, rezultând din convenția matrimonială a părților, din regimul dotal, sau mai exact din regimul separațiunii, regimul de drept comun la noi.

Acest regim, era instituit de legiuitor, în scop d'a salvagarda averea femeii, spre a'i asigura existența și independența față de soț, pre-um și posibilitatea recăsătoriei sale. Deși în practica zilnică regimul dotal dă loc la multe abuzuri din cauza ușurinței cu care unele tribunale acordă autorizări de împrumuturi pe imobile dotale, pentru așa zise nevoi de căutarea sănătății soției, totuși cu o mai severă priveghere din partea tribunalelor, e încă regimul matrimonial, care garantează mai bine zestrea femeii.

Are însă acest regim matrimonial un mare cusur, e că soția e complet desinteresată de prosperarea afacerilor căsniciei.

Cu toată munca depusă, cu toată hărnicia și economia în conducerea menajului, și știut e că la noi și la țară ca și în mica burghezime, femeia muncește alături de bărbatul ei, ba poate chiar mai mult; deci ar fi drept ca tot ce s'a câștigat prin munca și economia comună, să se împartă egal între soți; totuși femeia nu profită nimic din creșterea averii,

prin câștigul sau economiile realizate în cursul căsătoriei.

De aceia se observă adesea tendința femeilor spre lux și risipă, neavând nici un interes a spori averea soțului.

Singurul regim matrimonial mai potrivit cu obiceiurile țării, și care să intereseze pe soție la economie, este tot regimul dotal, la care să se adauge clauza de societate de achizițiuni, cum o numesc autorii codului nostru civil prin art. 1287 (*Société des acquêts*).

Sub acest regim matrimonial, conform articolelor 1290 și 1291, fondul comun format din veniturile și economiile căsniciei, se împarte în părți egale de soți, la încetarea căsătoriei.

Laurent arată că societatea de achizițiuni e singurul mijloc d'a remedii vițiilor regimului dotal, căci femeia sub acest regim matrimonial e considerată ca o străină în casa sa.

Puțin îi importă femeii dotale, ca afacerile soțului să prospere sau nu, ea își va relua la sfârșitul căsătoriei zestrea sa, dar nimic mai mult, deci e o necesitate a interesa pe femeie la bunul mers al averii familiei, mai ales acum când munca ține din ce în ce un loc de onoare în omenire, spre desvoltarea bogăției.

Planiol arată că acest regim al societății de achiziții se uzitează foarte des în Franța, ce e drept ca un corectiv al regimului comunității, care e regimul de drept comun, dând date statistice din care rezultă că în anul 1893, din 68.412 convențiuni matrimoniale, 67,288, adică aproape totalitatea, coprindeau această clauză, a societății de achizițiuni.

Acest regim matrimonial și ca echitate, și ca efecte economice, contribuie foarte mult la buna stare materială a clasei burgheze franceze, și la trăinicia căsătoriilor, cea mai solidă bază a familiei, și deci a întregii alcătuirii a acestui admirabil popor.

I. N. Stambulescu

Procuror General la Curtea de Casație.

LEGEA CHRILOR

Primum din partea d-lui Alex. Hagi Gheorghe, judecător de sedință la Trib. Dolj, următorul răspuns la articolul din „Dreptul“ No. 41 din 30 Decembrie 1923 pag. 322 intitulat: „Adnotarea sentinței Trib. Dolj, S. I, No. 490 din 4 Octombrie 1923, publicată în „Dreptul“ No. 33 din 4 Noembrie 1923“.

Socotim că nu este necesar de a reda motivarea sentinței ce se adnotează, ea fiind publicată în „Dreptul“ No. 33 din 4 Noembrie 1923, astfel că este inutil acum de a contra-argumenta adnotarea ce se face sentinței, adnotarea unei sentințe, care soluționează acel proces

Neapărat, că Inalta Curte de Casație va decide în ultimă instanță, dacă soluțiunea dată de Tribunal este sau nu juridică, ea fiind în mare parte împrumutată după opinia minorității Curții de apel, Secția I, Craiova, majoritatea Curții pronunțându-se în sens contrar prin decizia No. 110 din 1923, la care d-l Adnotator face trimitere, astfel că nu sunt „erori“ în toată acceptațiunea cuvântului pe cari le face Tribunalul, după cum se exprimă d-l Adnotator.

Eroarea comisă este a d-lui Adnotator, care nu trebuia să adnoteze sentința, deoarece în acest proces a figurat ca întinat și a pierdut cauza prin admiterea apelului de către Tribunal, astfel că cei ce vor fi citiți adnotațiunea, își vor putea ușor imagina acum, de ce d-l Adnotator întrebunțează cu atâta ușurință cuvintele „triplă eroare, nejuridic“, etc., și pe cari de sigur nu le-ar fi întrebunțat nici măcar pentru amorul artei, dacă ar fi fost apelant.

Apărătorul se identifică cu cauza clientului, care nici odată nu se susține gratuit și care se răspâțește prin onorariu, după cum bine înțeles cauza se câștigă sau se pierde, când și onorariul este mai mare sau mai mic, și de aceea sperăm că înțelegeți de ce întotdeauna apărătorul care pierde procesul pune atâta patimă în adnotarea unei sentințe, care soluționează acel proces și de ce întotdeauna adnotarea trebuie să fie făcută de cineva străin cauzei.

Este destul să vă amintim adnotarea sentinței comerciale No. 261 din 1921 a Trib. Ilfov, Secția II com., publicată în „Curierul Judiciar“ No. 18 din 1921, pag. 285, unde adnotatorul, tot avocat ca și în cazul nostru, pierzând procesul, încheie cu fraza: „și nu știe Vivante, că la noi a fost posibil“. Și știți prea bine, că intervenind în examinarea acelei sentințe o persoană cu multă competență, dar străin cauzei, răspunde celui adnotator în „Curierul Judiciar“ No. 22 din 1921, pag. 342, în mod atât de judicios, restabilind toate principiile, cari atât de juridic erau enunțate în acea sentință.

Acestea spuse, credem că am motivat îndeajuns cititorilor, cauza adnotațiunei sentinței Trib. Dolj, S. I, No. 490 din 1923.

Alexandru Hagi Gheorghe
Judecător de sedință
Tribunalul Dolj Secția I-a

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Secția III

Audiența de la 14 Decembrie 1923

Președenția d-lui Dem. G. Tazlăuanu, Președinte

Banca Generală a Țării Românești cu N. Hagianof

OCUPAȚIUNE INAMICĂ.—SOCIETATE CU CAPITAL BELGIAN.—LICHIDARE FORȚATĂ DE CĂTRE OCUPANT.—ANULARE.—PREȚ.—DACĂ CUMPARĂTORUL BUNULUI LICHIDAT POATE CERE RESTITUIREA PREȚULUI PE CALEA ART. 66 BIS PR. CIV.—SOLUȚIE NEGATIVĂ. (ART. 2 D. L. 1480/917 ART. 66 BIS PR. CIV.)

Din cuprinsul art. 2 și 3 ale decretului-lege No. 1480/917, reese că legiuitorul a avut intențiunea a se ocupa numai de actele de spoliatiune săvârșite de inamic în detrimentul supușilor Români sau aliați, căci art. 5 întinde aceste dispozițiuni și la aliați, prin deposedarea lor de bunurile ce aveau, iar nici de cum de restituirea prețului, în privința căruia legea declară categoric că cel deposedat n'are nici o obligație de restituire.

Această ultimă chestiune urmează să fie judecată pe calea dreptului comun, Tribunalul ne fiind competent ca pe calea sumară a art. 66 bis, să rezolve deținerea fără drept a prețului înstrăinării, fie de către cel spoliat, fie de altă persoană.

No. 1627.—Casată, în urma recursului făcut de Banca Generală a Țării Românești, sentința No. 341/923 a Trib. Ilfov s. I com., în proces cu N. Hagianof. S'a citit raportul d-lui Consilier V. Antinescu. S'au ascultat, d-nii avocați Tr. Alexandrescu și Em. Pantazi pentru recurentă și C. Bordeianu pentru intimat.

Curtea deliberând,

În privința motivului bazat pe necompetința Trib. Ilfov de a judeca cererea intimatului Hagianof de restituirea prețului plătit pentru imobilele societății „Imobiliara“ în timpul ocupațiunei dușmane:

I. Necompetință rezultând din decretul-lege 1480/917 în legătură cu procedura referențelor. Prin art. 3 al acestui decret-lege se consacră o aplicațiune a principiului *spoliatus ante omnia restituendus*. Este constant în jurisprudența Inaltei Curți de Casație, că toate cererile în restituire făcute conform decretului-lege 1480/917, nu pot fi pornite de cât numai cu condițiunea absolut esențială de a se dovedi că părătul posedă încă în momentul introducerii, bunurile sau valorile ce fac obiectul cererii în restituire. Din momentul ce suma de 2.254.045,95 lei nu mai exista în posesia noastră, nu se mai poate concepe ca reclamantul să facă uz de procedura referențelor.

VII. Greșită aplicațiune a legii și exces de putere prin nesocotirea art. 2 al. a din decretul-lege No. 1480/917, de oarece Tribunalul face în mod total abstracție de principiul că toate anulările oerute în baza a estul decret-lege, trebuiesc să aibă ca justificare juridică o presiune sau violență exercitată de inamic asupra celui ce exercită acțiunea în anulare."

Având în vedere că, societatea anonimă pe acțiuni „Imobiliara“ din București, cu capital belgian, în timpul războiului strămutându-și provizoriu sediul la Iași și sub ocupațiunea vremelnică a Capitalei, dușmanul a pus sub sechestru averea acestei societăți, compusă

din imobilele din pasagiul „Imobiliara“, ordonând în acelaș timp lichidarea forțată, prin scoaterea în vânzare cu licitație publică a acestor imobile; la licitațiune, imobilele au rămas asupra lui Hagianof cu prețul de 4.550.000 lei, care s'a plătit de către acesta prin depunerea la Banca Generală Română — actuala Bancă generală a Țării Românești — a sumei de 2.254.045 lei 19 bani pe contul „Treuhand für das feindliche Vermögen“, restul fiind datorii; s'a redactat actul de vânzare între administratorul-sechestrului inamic Cortobius și Hagianof, autentificându-se și transcriindu-se la Trib. Ilfov la 17 Mai 1918. După retrăgerea dușmanilor, soc. „Imobiliara“ a obținut anularea actului de vânzare între Cortobius și Hagianof, prin ordonanța prezidențială No. 6604 pe baza decretului-lege No. 1480 din 1917 și ca consecință imobilele au fost restituite societății „Imobiliara“, care fusese spoliată de către dușmani.

Că, Hagianof pentru restituirea prețului de 2.254.045 lei, s'a adresat comisiunii de evaluarea și constatarea pagubelor de război de pe lângă Trib. Ilfov, care, prin decizia No. 443 din 1920, i-a respins cererea ca neintrând în prevederile decretului-lege No. 1656 din 1919, rezervându-i dreptul ca asemenea cerere să o îndrepte pe o altă cale; că, Hagianof, în urma acestei deciziuni, s'a adresat Primului Președinte al Trib. Ilfov, conform decretului-lege No. 1480 din 1917, care cercetând afacerea cu procedura prevăzută de art. 66 bis și pe baza decretului-lege arătat, a obligat pe Banca Generală a Țării Românești a restitui lui Hagianof suma de 2.254.045 lei. Contra acestei ordonanțe făcându-se apel de Banca Generală a Țării Românești, Tribunalul Ilfov, prin sentința No. 341 din 1923 l-a respins, sentință, care a fost atacată prin recursul de față.

Având în vedere că, prin art. 2 al decretului-lege No. 1480 din 9 Decembrie 1917 se declară nule de drept și inexistente orice acte de înstrăinare sau constituire de drepturi, precum și orice vânzări silite, ordonate sau executate de inamic, iar prin art. 3 se arată că bunurile prevăzute în art. 2 reintră cu efect retroactiv și libere de orice sarcină posterioară deposedării, în stăpanirea celui deposedat, în virtutea unei încheeri prezidențiale de evacuare sau restituire, dată conf. art. 66 bis pr. civ. sub simpla condițiune pentru reclamant a face dovada posesiunii sale în momentul deposedării și fără vre-o obligațiune pentru dânsul să restituie prețul.

Având în vedere că, din cuprinsul acestor două articole reese că legiuitorul a avut intențiunea a se ocupa numai de actele de spoliatiune săvârșite de inamic în detrimentul supușilor români sau aliați, căci art. 5 întinde aceste dispozițiuni și la aliați, prin deposedarea lor de bunurile ce aveau, iar nici de cum de

restituirea prețului, în privința căruia legea chiar declară categoric, că cel deposedat n'are nici o obligațiune de restituire.

Considerând că, preocuparea legiuitorului a fost ca acei cari, în lipsa lor din teritoriul ocupat vremelnic, au fost deposedați de către inamic, să fie reintegrați în toate drepturile lor pe care ea sumară a art. 66 bis pr. civ., dând chiar, contrar dispozițiunilor acestui text de lege, prin art. 3 partea finală, caracter definitiv încheerii Tribunalului, iar nici de cum nu a avut de gând să se ocupe de acei cari au servit inamicului ca cumpărători a bunurilor supușilor români absenți, pe front sau altfel, acești cumpărători putând chiar fi considerați ca complici cu inamicul pentru despoierea supușului român sau aliat absent, de bunurile sale.

Considerând că, din referatul la Consiliul de Miniștri, făcut de Ministerul de Justiție, care a elaborat decretul-lege No. 1480, reese destul de clar intențiunea legiuitorului de a se ocupa în acest decret numai de acei cari au fost spoliați de inamic. În adevăr, în acest referat se vorbește mereu de actele săvârșite de dușman asupra averii celor cari lipsesc din teritoriul ocupat și pe care voește a-i proteja, declarând formal că „o procedură cât mai ușoară se impunea, pentru ca cel spoliat să fie reintegrat cât mai grabnic în drepturile sale“, iar mai la vale arată că „este bine înțeles că, conform regulilor de echitate, rămâne rezervat pentru persoana care va fi obligată la restituirea vre-unui lucru în baza unei asemenea ordonanțe, a cere pe cale principală, să fie despăgubită de acela dela care îl deține“; că, din aceste explicațiuni ale referatului, rezultă că chestiunea relativă la restituirea prețului deținut fără cauză, fie de cel spoliat, fie de altă persoană, să fie judecată pe cale principală după dreptul comun.

Având în vedere că, intimatul Hagianof, după cum rezultă din constatarea instanțelor de fond, cumpărând imobilele soc. „Imobiliara“, pe când aceasta se găsea la Iași, scoase în vânzare de acei cari ocupau parte din teritoriile țării, vânzare care a fost anulată ca fiind făcută de dușman în scop de spoliatiune, nu poate învoea în favoarea sa decretul-lege No. 1480, căci nu el a fost spoliat de dușman, ci soc. „Imobiliara“; el din contra a înlesnit dușmanului posibilitatea de a ajunge la această spoliatiune, prezentându-se ca cumpărător al imobilelor; prin urmare pretențiunile formulate de Hagianof contra Băncii Generale a Țării Românești, nu puteau fi valorificate pe calea și cu procedura sumară, prevăzută de decretul-lege No. 1480.

Considerând că, din cele arătate, evidențiindu-se că Tribunalul Ilfov nu era competent ca pe calea su-

mară a art. 66 bis pr. civ. să judece cererea făcută de Hagianof contra Băncii Generale a Țării Românești pentru restituirea prețului imobilelor cumpărate prin intervențiunea inamicului, depus la această bancă și care s'ar deține pe nedrept, urmează ca sentința Trib. Ilfov, dată pe această cale, să fie casată, și fiindcă afacerea nu mai poate avea altă urmare de judecată, ca — admitând-se recursul — sentința Trib. Ilfov să fie casată fără trimitere.

Pentru aceste motive, casează fără trimitere.

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA DE NOTARIAT

Audiența de la 25 Aprilie 1922

Președența D-lui I. Calmuschi, judecător

N. C. Ușurel și alți cu Banca Sindic. Agricol Iașiomița

CONT-CURENT.—CARACTERUL ȘI NATURA ACESTUI CONTRACT.—LICHIDAREA LUI.—ART. 370 ȘI URM. C. COM.
CONT-CURENT.—CARACTERUL INDIVIZIBIL AL ACESTUI CONTRACT.—CONSECINȚELE INDIVIZIBILITĂȚII CONTULUI CURENT.—DACĂ REGULELE CODULUI CIVIL PRIVITOARE LA IMPUTAȚIUNEA PLĂȚII SUNT APLICABILE CONTULUI CURENT.—ART. 1110 ȘI URM. CODUL CIVIL.—ART. 370 ȘI URM. C. COM.

1. Contractul de cont-curent fiind o convențiune prin care părțile convin să conexeze operațiunile bănești dintre ele într'un singur tot, care se va lichida la o epocă determinată printr'un rezultat final numit sold, urmează că până la încheierea soldului, contul-curent constă într'un șir de articole de credit și debit reprezentând diferitele plăți ce părțile și-au făcut reciproc între timp, fără însă să existe creditor și debitor înainte de închiderea contului-curent prin soldare.

2. Contul-curent fiind indivizibil, urmează ca consecință, că una din părți nu poate detașa un articol de credit, pentru a'l imputa asupra unei datorii, ast-fel că regulele prevăzute în codul civil cu privire la imputarea plății nu sunt aplicabile în materie de cont curent.

No. 90.—Respinsă contestația făcută de N. C. Ușurel și Marin C. Ușurel cu petițiunea înregistrată la No. 6736/922 în contra urmăririi și vânzării imobilelor din București Str. Traian No. 106 fost No. 65 și str. General Poetaș cerută de Banca Sindicatului Agricol Iașiomița.

S'au ascultat D-ii avocați: E. I. Mante pentru contestatori și C. Babes și I. Birnberg pentru Banca intimată.

Tribunalul,

Asupra contestațiunii făcută de N. C. Ușurel și Marin C. Ușurel cu petiția înreg. la No. 6736 din 1922.

Având în vedere actele aflate la dosarul cauzei, cum și concluziunile orale și scrise ale părților.

Având în vedere că, din toate acestea se constată în fapt următoarele:

Prin contractul autentificat la No. 9163 din 1912 și

înscris la No. 774 din 1912 de către Tribunal, defunctul Gheorghe Ușurelu constituie o ipotecă în primul rang asupra unui loc viran, situat în București, Str. Traian 106 / și asupra imobilului din Str. Gândaci 5 pentru garantarea unui credit în compt-curent până la concurența sumei de lei 65.000.— ce i l-a deschis Banca Sindicatului Agricol Iașiomița.

Pentru garantarea aceluiaș credit, debitorul G. Ușurelu constituise și un gaj pe recolte, prin contract separat (aut. la No. 9204 din 1912 de Trib. Not. Ilfov și transcris la No. 18 din 1912 de Trib. Iașiomița) despre care se face vorbire în actul de ipotecă. Ulterior actului de ipotecă sus menționat și la diferite intervale de timp intervine între aceleaș părți mai multe contracte de gaj pe recolte, garantând noi credite în compt-curent; astfel: contractul de gaj aut. de Trib. Ilfov la No. 3961 din 1913, trans. de Trib. Iașiomița la No. 9 din 1913 pentru garantarea creditului de 63.000 lei; contractul autentificat de Trib. Ilfov la No. 4434 din 1914, trans. de Trib. Iașiomița la No. 11 din 1914 pentru garantarea creditului de 150.000 lei; contractul de gaj suplimentar aut. de Trib. Ilfov la No. 16074 din 1914 pentru garantarea soldului final.

Contractul de gaj aut. de Trib. Ilfov la No. 17200 din 1914, trans. la No. 38 din 1914 la Trib. Iașiomița; contractul de gaj aut. de Trib. Ilfov la No. 15526 din 1915, trans. la Trib. Iașiomița la No. 51 din 1915 pentru garantarea creditului până la concurența sumei de 500.000 lei.

În toate aceste contracte se stipulează că se garantează, prin gajurile afectate, orice datorii și în special soldul ce va rezulta în urma încheerii contului curent.

În intervalul de timp, de la 1912—1916, Gh. Ușurelu a plătit diferite sume de bani Băncii creditoare, între cari și suma de lei 75.000.— la 17 Mai 1913. Toate aceste sume de bani au fost calculate la stabilirea soldului.

La 18/31 Decembrie 1916 comptul-curent deschis de Banca Sindicatului Agricol Iașiomița lui Gh. Ușurelu se încheie cu un sold de 556.340 lei în debitul acestuia. (A se vedea extrasul de compt-curent, legalizat de Grefa Trib. Iașiomița, secția II, aflat la dosar.)

Încetând din viață debitorul Gh. Ușurelu, Banca creditoare pune în executare actul de ipotecă, făcând comandamentele legale moștenitorilor pentru plata sumei de 65.000 lei, prevăzută în actul de ipotecă sus arătat, plus procente și cheltueli. Contra acestei executări fac contestația de față N. Ușurelu și Marin Ușurelu, în calitate de moștenitori sub beneficiu de inventar ai defunctului lor frate Gh. Ușurelu, pe următorul motiv: Datoria ipotecară de 65.000 lei a fost achitată prin plăta sumei de 75.000 lei, pe care de-

funcțul Gh. Ușurelu a făcut-o la Banca urmăritoare încă dela 17 Mai 1913, așa că actul de ipotecă neregulat a fost investit cu formula executorie și imobilele scoase în vânzare, creanța fiind stinsă.

Având în vedere că, în dezvoltarea motivului de contestare, contestatorii susțin că suma de 75.000 lei, plătită Băncii creditoare de către debitor la 17 Mai 1913 urmează să fie imputată asupra datoriei ipotecare de 65.000 lei, potrivit regulilor prevăzute de legiuitor cu privire la imputarea plății, după care, când în chitanță nu se zice nimic despre imputațiune, plata trebuie să se impute asupra aceleia din datorii ajunsă la termen, pe care debitorul în acel timp avea mai mare interes a o desface, ca fiind mai oneroasă (art. 1113 cod. civ.).

Având în vedere că, cesiunea ce urmează a fi examinată și soluționată, în cazul de față este: dacă la un contract de credit deschis în compt-curent, sunt aplicabile regulile prevăzute de codul civil cu privire la modul de imputare a plății.

Având în vedere că, contractul de compt-curent este o convențiune, prin care părțile convin să conexeze operațiunile bănești dintre ele într'un singur tot, care se va lichida la o epocă determinată printr'un rezultat final, numit saldo, reprezentând prestația ce se datorește de către partea rămasă debitoare în urma soldării. (Thaller, *Traité de droit commercial*, IV-e ed. No. 1657.)

Că, până la încheierea soldului, comptul-curent constă dintr'un șir de articole de credit și debit, reprezentând diferitele plăți ce părțile și le-au făcut reciproc între timp, fără însă să existe debitor și creditor înainte de închiderea comptului curent prin soldare; toate aceste plăți efectuate, formând diferitele articole de credit și debit ale comptului curent, își pierd individualitatea lor, fiind absorbite de masa celorlalte creanțe: devin astfel conexo-blocate;

Având în vedere că, în cazul de față, deși au fost încheiate mai multe contracte de credit în compt-curent, după cum s'a arătat mai sus, totuși întrucât soldarea n'a avut loc decât o singură dată, anume la 18/31 Decembrie 1916, rezultă că în realitate au fost numai prelungiri de credite în compt-curent, fără ca șirul operațiunilor să se fi întrerupt vre-un moment până la data sus arătată a soldării;

Având în vedere că, unul din efectele contractului de compt-curent este indivizibilitatea lui;

Că, acest efect decurge din însăși natura comptului curent, așa cum am arătat-o mai sus; într'adevăr până la epoca soldării, toate operațiile ce formează articolele de credit și debit fiind conexate nu se știe înaintea de această epocă în partea cui va rămâne încheiată balanța comptului, cine va fi creditor și cine debitor, singura prestație exigibilă fiind soldul (Thaller, op. supra cit. No. 1665, II).

Considerând că, una din consecințele indivizibilității comptului curent este, că una din părți nu poate detașa un articol de credit pentru a-l imputa asupra unei datorii; aceasta ar fi cu totul contrar naturei contractului de compt-curent (Lyon-Caen și Renault, *Droit Commercial*, II ed., IV vol., No. 827).

Că, întrucât în cursul comptului curent nu se pot detașa articole izolate de credit și debit, urmează că

regulele prevăzute în codul civil cu privire la imputarea plății nu sunt aplicabile în materie de compt-curent (Lyon-Caen, op. supra cit. No. 829).

Că, deci susținerea contestatorilor, că plata sumei de 75.000 lei, ce au făcut-o în cursul comptului curent, să fie imputată asupra datoriei de 65.000 lei, garantată cu ipotecă, ca fiind cea mai oneroasă, nu poate fi admisă, căci ar însemna a detașa două articole, unul de credit și altul de debit, din câte două șiruri: „credit” și „debit” ce formează partida comptului curent și a le examina izolat, operând o imputare de plată după niște reguli, cari nu și au aplicarea în această materie.

Că, astfel fiind, motivul de contestație se găsește nefundat, iar prin consecință contestația urmează a fi respinsă ca atare.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător Calmuschi, respinge contestația.

Semnați: I. Calmuschi, G. Popescu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI TECUCI

Audiența de la 3 Mai 1923

Președenția D-lui V. Gh. Ioan, Președinte

Moise L. Schvarț zis Pîțpar cu Marta Ionescu și alta.

CONVENȚIUNI SIRALAGMATICE. — LIPSA MENȚIUNEI DUBLULUI EXEMPLAR. — NULITATE. — ACOPERIRE. — EXECUTARE VOLUNTARĂ. — ART. 1179 C. CIV.

OBLIGAȚIE CU TERMEN SUSPENSIV. — AMÂNAREA EXECUTĂRII EI — TERMENUL ȘTIPULAT ÎN FAVOAREA DEBITORULUI. — ART. 1022 ȘI 1024 COD. CIV.

1. Lipsa de mențiune că, un act s'a făcut în atâtea exemplare câte sânt și părțile cu interese contrare, cum și operația de efectuarea exemplarelor, se acoperă prin executarea voluntară a convențiunii, partea renunțând prin aceasta la dreptul de a ataca obligațiunea anulabilă.

2. Obligația cu termen suspensiv, își are ființa de îndată, termenul întârziind numai executarea; iar conform art. 1024 c. civ. termenul este presupus tot-dauna că s'a stipulat în favoarea debitorului, dacă nu rezultă din stipulațiuni sau din circumstanțe că este primit și în favoarea creditorului, căruia îi incumbă în toate cazurile datoria a dărâma presumpția stabilită de menționatul text, căci înoiala s'ar interpreta în contra sa.

No. 107. — Admisă acțiunea intentată de Moise L. Schvarț zis Pîțpar, contra lor Marta Ionescu și Atena Ștefanu, S'au ascultat D-l Avocat Traian C. C. odoanu, pentru reclamant și D-l Avocat Marin O. Dumitrescu, pentru pîite.

Tribunalul.

Asupra acțiunii intentată de Moise L. Svart zis Pîțpar, comerciant, din Tecuci, contra Marta Ionescu și Atena Ștefanu, văduve, tot din Tecuci, spre a se constata de justiție că între pârâte ca vânzătoare și reclamant, ca cumpărător, s'a intervenit un contract de vindere-cumpărare asupra părții despre miază-ză din

imobilul situat în orașul Tecuci, strada Ștefan-cel-Mare No. 225, compusă din o prăvălie, cu două uși, cu camera ei, și magazinele de pe locul ei, până în strada Sf. Ilie, cu prețul de una sută zece mii lei, plătitibil astfel: lei 15.000 predați la facerea actului provizoriu, lei 20.000, a se număra la facerea actului de vânzare definitiv, iar restul de lei 75.000, cu obligație din partea reclamantului-cumpărător, a-l achita precum urmează: lei 15.000 până la 26 Octombrie 1923, lei 10.000 la Sf. Gheorghe 1924, lei 20.000 la 26 Octombrie 1924 și restul de lei 30.000 la 26 Octombrie 1925. La restul de 60.000 lei, plătitibil în felul arătat, se va mai plăti o dobândă de 5 la sută pe an, scăzând la fiecare rată plătită și dobânda ei; iar pentru asigurarea acestui rest de preț de 60.000 lei, imobilul vândut va rămâne grevat prin ipotecă — privilegiul vânzătorului — până la achitarea integrală a prețului datorit.

A se mai constata, că reclamantul și-a îndeplinit obligația, în ce privește achitarea celor două rate, în sumă de 35.000 lei, iar sentința să servească de act definitiv, mai fiind pârățele obligate a lăsa imobilul la dispoziția și liberă posesie a reclamantului.

În ce privește primul motiv, este adevărat că în fapt actul de vânzare provizoriu făcut în seara zilei de 2 Februarie, cu data de 3 Februarie, nu poartă mențiunea că este făcut în două exemplare și deci, susține pârățele, față de dispozițiunile art. 1179 c. civ., el ne fiind făcut în atâtea exemplare, câte sunt părțile cu interes contrariu, actul nu este valabil.

Având în vedere că, există o strânsă corelațiune între faptul facerii mențiunei pe acte de numărul exemplarelor făcute și între chiar faptul executării operațiunii de efectuarea exemplarelor, ea nu trebuie privită ca ceva aleatoriu, ci ca ceva necesar operator în practica acțiunilor omenești, căci nu ar folosi la nimic facerea de fapt a exemplarelor, dacă nu s'ar face mențiune de numărul lor chiar pe act, față de cele ce se întâmplă în realitate, cu părți, dacă nu de rea credință, dar interesate, și atunci actul deși făcut cu numărul de exemplare cerut de lege, totuși să nu existe instrumentul probator de constatarea numărului exemplarelor și faptul real să nu folosească cu nimic; de aci, strânsă legătură între cele două operațiuni și mențiunea de numărul exemplarelor, imprimă totuși faptul existenței lor, legătura care face ca regula aplicată mențiunei, să fie egală și pentru existența exemplarelor.

Că, în această privință, tot prin disp. art. 1179 c. civ., aliniatul ultim, se prevede, că lipsa de mențiune, că originalele nu s'au făcut în număr îndoit, întreit, etc., nu poate fi opusă de acela care a executat din parte-i convențiunea constatată prin act, faptul legic este că, în asemenea situație, se confirmă însuși fondul actului, iar nu că se acopere numai lipsa de formă a lui și explicația se deduce astfel:

Prin executarea voluntară a convențiunei, partea renunță la dreptul de a ataca obligația anuabilă și când este vorba că aceasta să acopere un viciu de formă, confirmarea poate să aibă loc imediat, pentru că acest viciu referindu-se numai la proba obligațiunei, poate să fie imediat acoperit, și așa, confir-

mându-se în totul însuși fondul, dreptul, ce consfințește actul, dacă un alt viciu, numai apare.

În specie, actul nefăcut în dublu exemplar, dar executat voluntar de vânzătoarele pârâte, în condițiunile art. 1315 c. civ., de oarece acestea imediat la confecționarea actului, în chiar seara de 2 Februarie, au încredințat reclamantului-cumpărător și cele două contracte de închiriere cu Roza Solomonovici și cu I. N. Drosu, fapt netăgăduit și de pârâte, atunci când, prin somația din 3 Februarie le cere înapoi de la reclamant.

Că, așa fiind, actul de vânzare provizoriu, care constată convențiunea dintre părți, este valabil și operant în cauză, deși n'a fost făcut în două exemplare și nu poartă mențiunea numărului lor.

Trecând la cealaltă obiecțiune ridicată de pârâte, lipsa de consimțământ în cele trei zile de la 2 până la 5 Februarie 1923, socotind acest termen ca de gândire, în ce privește ca convențiunea să devie perfectă.

Că, această clauză prevăută în actul de vânzare provizoriu, departe de a avea sensul, pe care pârățele voeste a-i da, ea trebuie privită din contra în defavoarea lor, căci executarea voluntară a actului având loc din partea lor, exclude gândirea și confirmă consimțământul, atâta timp cât nu va face dovada viciului lui.

Dar, explicația clauzei este aceea concordantă cu împrejurările faptului, că părțile au voit prin edictarea ei să creeze o obligație cu termen suspensiv, care potrivit art. 1022 c. civ. își are ființă de îndată, termenul întârziind numai executarea ei.

Că, conform dispozițiilor art. 1024 c. civ. termenul este presupus totdeauna că s'a stipulat în favoarea debitorului, dacă nu rezultă din stipulațiuni sau din circumstanțe că este primit și în favoarea creditorului; iar creditorului îi incumbă în toate cazurile, datoria a dărâma prezumpția stabilită de menționatul text, căci îndoiala s'ar interpreta în contra sa.

În împrejurările cauzei, vânzătoarele au voit să facă un avantaj cumpărătorului, să mai lungească cu trei zile prima rată de plată de 20.000 lei, nu rezultă că, clauza ar fi în favoarea vânzătoarelor, în sensul susținut, căci aceasta nu reese de nicăeri, împrejurările fiind în contra lor, avantajul crezut, creiat prin perspectiva creșterii prețului, este exclus, din moment ce prețul a fost stipulat, cum și acel al modalității achitărei lui iarăși exclus, din faptul că el a fost fixat de ambele părți, de comun acord prin actul redactat. Un singur avantaj se naște pentru vânzătoare, acela de a asigura plata prețului la epoci fixe, dar această favoare nu face să dărâme însăși convențiunea, ci din contra face să fie întărită, dovedită printr'un act autentic, instrument probatoriu, deoporivă de necesar pentru cele două părți și la aceasta face aluzie ultima parte a convenției, care numai rezultă, că au înțeles părțile s'o facă obligatorie, să zăpue o convenție sinagmatică, perfectă din momentul nașterii ei, solemnității de formă autentică.

Că, această condițiune este perfect valabilă, când ea reese categoric din voința părților, de a înlocui un contract încheat sub semnătură privată, mai târziu prin un act autentic, dar contractul perfect din mo-

mentul încheerii lui, în cazul refuzului unei părți de a încheea actul autentic, nu-i ridică această perfecțiune, decât în cazurile, în care părțile ar fi manifestat o voință contrară.

Că, de această calitate fiind constatat consimțământul părților, trebuie înlăturat cu desăvârșire pretențiile lor, că în acele trei zile nu a existat consimțământ, el a fost, dar așa calitativ cum era, le întuneca pătrunderea, sau pro causa, fac să susțină că el a lipsit.

Că, nici nu este cazul a face interpretarea clauzei, cu cele trei zile, așa zise de gândire, după dispozițiile art. 1312 c. civ., întrucât executarea convenției și interpretarea ei de către însăși părțile contractante, este adeseori, cel mai bun interpret și deci explicația a dat-o tot părțile, care executând vânzarea, confirmă că cauza nu poate fi decât o obligație cu termen suspensiv de trei zile.

Că, de asemenea, nu se poate susține că, în specie ar fi o vânzare, la care s'a adăugat condițiunea cunoscută sub numele de „*addictio in diem*“, prin care vânzătorul își rezervă dreptul să se lepede de contract, dacă într'un timp anumit, găsește un alt cumpărător, care să-i ofere condițiuni mai avantajoase și o asemenea condițiune, se poate stipula fie sub formă de condiție suspensivă, fie sub formă de condiție rezolutivă; dar vânzătorul primind oferte avantajoase, este dator a le aduce la cunoștința cumpărătorului, care este preferat la condițiuni egale, acesta putând în caz contrar s'o împiedice printr'o posterioară reziliere.

Că, iarăși nu trebuie să facă influență, că data contractului de vânzare ar fi fost 5 Februarie, că pe lângă că nu are nici un interes, dar nu este nici concludentă, de oarece, dacă aceasta era data contractului, pentru ce s'a mai prevăzut clauza, ca el să devie valabil cu începere de la 5 Februarie, el devenea operator din însuși acest timp, fără nici o altă mențiune, ci din contra actul a luat ființă la 2 Februarie și așa numai are sens mențiunea.

Că, din toate acestea dezvoltate, convențiunea intervenită între părți, în calitate de vânzătoare și reclamant, în calitate de cumpărător, fiind perfect valabilă, ea întrunind în sine elementele de capacitate, consimțământ, obiect și cauză, iar cumpărătorul îndeplinându-și și obligațiile sale de plata prețului, conform stipulațiilor, acțiunea urmează a fi privită ca fundată și ca atare admisă.

Văzând și cererea de cheltuieli de judecată, formulată de reclamant, care apreciindu-se se fixează la suma de una mie lei.

Că, în ceia ce privește execuția provizorie neaducându-se nici o dovadă, că prin întârziere s'ar aduce un pericol vădit reclamantului, iar din împrejurările cauzei, un asemenea element, lipsind cu desăvârșire, ea nu poate fi admisă.

Pentru aceste motive, redactate de dl. Președinte V. Gh. Ion, admite acțiunea, etc.

Semnății: V. Gh. Ioan, D. Colea.

RECENZII

Le Socialisme Juridique et son influence sur l'évolution du droit civil en France à la fin du XIX siècle et au XX siècle (160 pages), par Marco I. Barasch, doctor în științele juridice dela Paris, diplomat al școlii de științe politice, avocat. Paris 1923, „Presses Universitaires de France”.

O carte nouă, asupra nouilor tendințe în drept, a ideilor noi sociale care pătrund încetul cu încetul, luând locul vechilor concepțiuni juridice. Cartea e precedată de o prefață scrisă de cunoscutul scriitor și profesor al Facultății de drept din Paris, dl Emmanuel Lévy, și discută una din problemele cele mai complexe și mai importante din dreptul modern.

Saleilles zicea de Codul Napoleon: „Codul civil a fost în domeniul vieții juridice expresia perfect adaptată a unei stări sociale care curând nu va mai fi, dar care triumfă, ca una ce a fost expresia preponderanței claselor mijlocii și a individualismului burghez”.

Fructul unui compromis, al imbinării dreptului roman cu cel intermediar, Codul Civil prezenta, încă dela începutul promulgării sale, caracterul unei legi chemată să protegiască achizițiile unei revoluțiuni pe cari o clasă minoritară reușise să le acapareze. Filozofia individualistă a secolului al 18-lea și-a găsit o consacrare măiastră în acest monument legislativ. Când însă după câteva decenii, era industrială a adus cu ea tot cortegiul de revendicări cari nu-și mai găseau cadrul în textele unei legislațiuni învechite, un nou curent a început să se manifeste în ogorul științei dreptului.

Nouile raporturi juridice eșite din recenta structură economică a societății trebuiau să fie sancționate. În lipsa legislatorului, jurisprudenței îi încumba marele rol de a sancționa nouile tendințe în drept. În ce constă opera acestei jurisprudențe? Autorul lucrării, dl Barasch, în recenta sa lucrare, ne-o spune în mod luminos și convingător.

Mșcarea jurisprudențială la finele secolului trecut și în zilele noastre, se prezintă sub forma unei tendințe din ce în ce mai accentuată de a rupe cu vechea tradiție care căuta să fixeze pur și simplu sensul exact al textelor limitând sfera lor de aplicare; interpretarea exegetică își trăise timpul. Judecătorul nu mai este azi sclavul textului; de acum înainte, el începe a dobândi conștiința rolului său social și refuză să vadă dogme intangibile în dispozițiile legislative. Conștient de singura grijă de a răspunde exigențelor justiției sociale, el face — conștient sau nu — operă de reformare a dreptului, adaptându-l nouilor contingente cari se ridică în contra postulatelor rigide ale legislatorului dela 1804.

Alături de dreptul individualist al lui Napoleon, apare un drept nou, — dreptul jurisprudenței, dreptul solidarității sociale, însușit, apărut și impus de jurisprudență.

Impinsă pe calea justiției sociale, în toată plenitudinea ei, de ideile unui Saleilles, Lambert, Lévy, Duguit, Charmont, jurisprudența modernă a știut să îndrepte și sa canalizeze astfel știința juridică în sensul echității, al umanității și al progresului.

Aci d-l Barasch observă în lucrarea sa și vede influența preponderentă a ideilor socialismului francez care sub egida unui Proudhon, Jaurès și alți teoreticieni de elită, au știut să inculce în raporturile sociale suflul puternic al unui ideal nou, acela al solidarismului social.

Ideile lui Léon Bourgeois, Emmanuel Lévy, Léon Duguit, Gaston Morin cari — asemenea acelorale ale lui A. Menger, Stammler, în știința juridică germană, — se vor influența de această doctrină socială. Și sub auspiciile acestor doctrinari, jurisprudența franceză va ști să completeze legea civilă acolo unde ea tace, s'o extindă la cazuri pe care legislatorul din 1804 n'a putut să le prevadă, va înțelege să edicteze o adevărată abrogare a altor texte, prin neaplicarea lor, când nu mai corespund noțiunii de justiție, în concepția ce i se dă în zilele noastre.

Socialismul juridic este pentru d. Barasch, după cum rezultă din lucrarea sa, un nou metod de interpretare a dreptului, tinzând a da judecătorului puterea de a sancționa toate raporturile vicții, în conformitate cu exigențele justiției sociale.

Și rând pe rând, d-l Barasch analizează doctrina solidaristă a lui Bourgeois, influența ei asupra evoluției dreptului, doctrina lui E. Lévy, L. Duguit, G. Morin, ca să găsească în aplicațiunile jurisprudențiale confirmarea ideilor cari călăuzesc lucrarea sa.

Astfel, dincolo de textele unui cod individualist, dreptul social și-a croit un nou drum. Indărățul unor texte învechite, noi instituțiuni au luat loc. Prin substituirea intereselor colective individuale — pentru stabilirea unei protecțiuni mai eficace a celor slabi — socialismul juridic a pregătit calea dreptului nou. Și zorile acestei noi concepțiuni juridice, au și apărut deja.

Zi cu zi, — grație prețiosului sprijin al doctrinei și al jurisprudenței, — noul drept se elaborează micșorând sfera de acțiune a celui vechiu. Zi cu zi asistăm la noul reforme menite să zdruncine întregul edificiu al codului individualist; astfel, impozitele cari reduc din ce în ce mai mult plusvaloarea capitalistă; astfel, legile restrângând dreptul absolut de proprietate, legile muncitorești cari au imprimat vieții sociale un suflu nou de solidaritate. Toate aceste importante reforme de solidaritate socială sunt realizate în numele acestui așa zis drept colectiv, al dreptului social.

Cu drept cuvânt, d-l Barasch, — în frumoasa introducere a lucrării sale — spune că în contra individualismului Codului civil de azi, o puternică reacțiune s'a produs încă dela jumătatea secolului al XIX. Era industrială, unită cu dezvoltarea ce a luat proprietatea mobilă pe de o parte, iar pe de altă parte aglomerațiunea masselor uvriere în marele centre industriale, cari atrag după ele imensa putere a acțiunii sindicaliste, au dat naștere la trebuințe noi neprevăzute de Codul Napoleon. De asemenea, transformarea vieții economice și a vieții familiare, a făcut și mai grav conflictul între societate și structura organizațiunii juridice de astăzi, cu toate legile noi cari s'au încercat să atenueze aceste conflicte și aceste insuficiențe ale Dreptului privat. În aceste condițiuni, socialismul juridic pare a aduce formula-remediul a acestei stări de lucruri îngrijitoare, căutând

a da elementului juridic în doctrina socialistă, un loc cât mai mare și mai important, alături de elementul economic. A transforma dreptul actual nevoilor și condițiunilor actuale ale societății, iată scopul urmarit, iar evoluția acestor noi concepțiuni juridice își găsește expresiunea ei caracteristică în jurisprudență și într'o bună parte a doctrinei, care, părăsind interpretarea exegetică a legii, îndreptează cercetările lor mai mult spre soluțiunile economice și sociale. „Grâce à leur effort commun, nous voyons se dresser devant le droit du propriétaire, le droit du locataire; devant le droit du patron, le droit de l'ouvrier; devant le droit du père le droit de l'enfant; devant le droit du mari, le droit de la femme. Ainsi, devant la force irrésistible et triomphante des faits, le législateur ne pouvait plus s'opposer au déterminisme social et devait finir par consacrer les nouvelles tendances de la vie”. (Introduction).

E greu de redat, într'o simplă recenziune, un rezumat complet al importantei probleme de drept discutată de d-l Barasch în lucrarea sa „*Le socialisme juridique*”, subiect delicat și complex, pe care autorul a știut să-l facă așa de atrăgător prin căldura și sinceritatea argumentelor sale. „Ainsi, le socialisme juridique, — zice autorul în partea finală a introducerii sale, — acheminera la société vers le collectivisme, lui épargnant une révolution, par le sincère effort en vue de réaliser graduellement et par les seules voies légales, la devise qui brille sur son fronton: *Par le droit à la justice*”.

Cartea, prin importanța socială și juridică a problemei ce discută, merită a fi citită.

C. Hamangiu.

CONFERINȚELE PROFESORULUI DUMAS

O veste bună pentru publicul intelectual.

La 22 Februarie sosește în București, în urma invitațiunii d-lui Profesor Dr. Marinescu, Profesorul Georges Dumas dela Facultatea de Științe a Sorbonei, cel mai mare psiholog medical din ziua de azi, care va ține o serie de cinci conferințe asupra acestei materii.

D-l C. Dissescu, în urma înștiințării ce i s'a făcut despre sosirea savantului profesor, s'a grăbit a-i scrie oferindu-i ospitalitatea în casa sa pe tot timpul șederii sale în orașul nostru.

La timp se va face înscrierea pentru doritorii de a asista la aceste conferințe care se vor ține la Senat, la Universitate și la Fundația Regele Carol.

D-l Dissescu roagă diferitele ziare a publica această înștiințare.

Administrația revistei roagă pe d-nii abonați în întârziere a-i trimite costul abonamentului rămas neachitat.